

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ –
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

1. Υποθεματική Συνεργασία/συνεργατικότητα

Όλοι μαζί στη σχολική ζωή

Τοκμακίδου Ελπίδα

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Το Πρόγραμμα με τίτλο «Όλοι μαζί στη σχολική ζωή» αποβλέπει στη διαμόρφωση ενός κλίματος συνεργασίας και επικοινωνίας μέσα στην τάξη για την αντιμετώπιση καταστάσεων που συχνά δημιουργούν ένταση και απειλούν τη συνοχή της ομάδας. Ξεκινά με προτάσεις ενίσχυσης της αυτοπεποίθησης των παιδιών που αναλαμβάνουν δράσεις ειρηνικής επίλυσης των συγκρούσεων, κατανοώντας τα συναισθήματα που συνδέονται με αυτές, έχοντας ως απώτερο στόχο την ενίσχυση της προσωπικότητας, των δεξιοτήτων ζωής και τη βελτίωση των διαπροσωπικών τους σχέσεων.

Στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό σχολείο -που αποτελεί χώρο εκδήλωσης ποικίλων δραστηριοτήτων, κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και ταυτόχρονα καλύπτει σημαντικό χρόνο από την καθημερινότητα των μαθητών/τριών- η εξάσκησή τους στην αντιμετώπιση συγκρουσιακών καταστάσεων αναγνωρίζεται ως απόλυτη προτεραιότητα (Ψηφιακό Σχολείο, 2011:37). Συχνά η επίτευξη κοινών στόχων και η ειρηνική συμβίωση στο πλαίσιο των ομάδων ανατρέπεται ενώ ο προβληματισμός γύρω από τις αιτίες πρόκλησης μιας σύγκρουσης και τις μορφές εκδήλωσής της επανέρχεται. Για αυτό και παρόμοια θέματα βρίσκονται στο επίκεντρο της στόχευσης Προγραμμάτων που κινούνται γύρω από τον θεματικό άξονα «Ενδιαφέρομαι & Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη» και ειδικότερα μεταξύ των υποθεματικών 2.Εθελοντισμός- Διαμεσολάβηση και 3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, διαφορετικότητα. Στο πλαίσιο αυτό επιλέγονται και προτείνονται δράσης ενεργοποίησης των μαθητών/τριών, παρακίνησής τους για ομαδική συνεργασία, εξάσκησης στην ενεργητική ακρόαση με σεβασμό στον συνομιλητή τους. Επιχειρείται η καλλιέργεια της ενσυναίσθησής τους και η σφαιρική αντίληψη της πραγματικότητας. Παράλληλα επιλέγεται η ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους και η καλλιέργεια της δυνατότητας έκφρασης της προσωπικής τους γνώμης και άποψης (Καλλίπολις, 2021: 19).

Οι δραστηριότητες του Προγράμματος αφορούν τους/τις μαθητές/τριες της Γ΄ & Δ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου, οι οποίοι/ες προβλέπεται να συμμετέχουν σε δίωρες βιωματικές συναντήσεις συνδιαλλαγής συμπεριφορών και στάσεων, διαπραγμάτευσης εννοιών και αξιών.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Ο χρόνος υλοποίησης του προτεινόμενου εκπαιδευτικού προγράμματος εκτείνεται σε επτά δίωρα εργαστήρια. Βασική πρόταση αλλά και επιδίωξη του προγράμματος αποτελεί η διάχυση των στόχων του σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα και η εμπλοκή εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων.

Βασική μορφή οργάνωσης της τάξης είναι η ομαδοσυνεργατική. Προτείνονται όμως και δράσεις στις οποίες τα παιδιά θα κληθούν να εργαστούν ατομικά, αλλά

και να συνεργαστούν στην ολομέλεια της τάξης (κατά την εκκίνηση των δραστηριοτήτων αλλά και στις φάσεις ανατροφοδότησης, διαμορφωτικής αξιολόγησης και συζήτησης των επιμέρους εργασιών).

Ο/Η εκπαιδευτικός έχει το ρόλο του συντονιστή της διαδικασίας, του υπεύθυνου για την ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος και αξιοποίησης της δυναμικής των ομάδων, του διευκολυντή-διαμεσολαβητή ανάμεσα στις νέες έννοιες, στάσεις, συμπεριφορές και αξίες που διαπραγματεύονται οι μαθητές/τριες της τάξης. Είναι ο βοηθός-συμπαραστάτης αλλά και ο εμπυχωτής που θα παρακινήσει την αλληλεπίδραση των ομάδων, αξιοποιώντας τις ιδέες τους και το υλικό που οι ίδιοι/ιες θα δημιουργήσουν.

Οι μαθητές/τριες διερευνούν και ανακαλύπτουν τη γνώση, οικοδομώντας πάνω σε ήδη γνωστές έννοιες και καταστάσεις. Συνεργάζονται και επικοινωνούν με τους συμμαθητές τους ενώ αναλαμβάνουν ως προσωπική τους υποχρέωση, την ολοκλήρωση του έργου της ομάδας. Παρακινούνται να βοηθούν και να ανταλλάσσουν πληροφορίες στηρίζοντας όχι μόνο τα μέλη της ομάδας τους αλλά και τις άλλες ομάδες. Με τον τρόπο αυτό εκτός των εννοιών που κατακτώνται ή διευρύνονται κατά την εξέλιξη του προγράμματος αντίστοιχες αλλαγές αναμένονται να εντοπιστούν στις στάσεις και στις συμπεριφορές τους αλλά και αξίες που θα υιοθετήσουν.

Η ανάληψη της ευθύνης για την ίδια τη μάθησή τους, η ενίσχυση της αυτοδυναμίας και της αυτοπεποίθησής τους, η αναγνώριση των διαφορετικών ικανοτήτων και ενδιαφερόντων τους αποτελούν βασικές εκπαιδευτικές προτεραιότητες ενός προγράμματος που προωθεί την εξερεύνηση βασικών εννοιών όπως είναι ο αλληλοσεβασμός, η αποδοχή της διαφορετικότητας και η διαμεσολάβηση. Παράλληλα ενισχύεται η παρακίνηση της συνεισφοράς στο κοινό έργο ανάλογα με τις ιδιαίτερες κλίσεις τους και η εξασφάλιση της δυνατότητας για να μαθαίνουν ο ένας από το άλλο. Η επιλογή δραστηριοτήτων ενεργοποίησης αλλά και χαλάρωσης, προκλητικών και διασκεδαστικών μαζί, η εναλλαγή της διαλογικής συζήτησης και του βιωματικού παιχνιδιού, η εμπλοκή σε ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες μαζί με την αξιοποίηση ευκαιριών για αξιολόγηση και ανασκόπηση, αποτελούν πρακτικές που προτείνονται σε όλη την έκταση του προγράμματος, καθώς αποτελούν βασικά συστατικά της ενίσχυσης των δεσμών της ομάδας και προϋποθέσεις για την ενεργή συμμετοχή και εξάσκηση¹.

¹ Ενδεικτικά προτείνεται η εναλλαγή παρόμοιων τεχνικών και δράσεων από το εκπαιδευτικό υλικό του [Compasito](#) (2012: 56-59), Έκδοσης του Συμβουλίου της Ευρώπης ή το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Αντιγόνης (2021:105-107), Κέντρου Πληροφόρησης για τον Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη Μη Βία, το οποίο εντάσσεται στο Πλαίσιο των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων με τίτλο «[Ανθρώπινα δικαιώματα και αποδοχή της διαφορετικότητας. Οδηγός Δραστηριοτήτων](#)» αλλά και από το υλικό από το Παρατηρητήριο για τη βία στο σχολείο, Κύπρος, [Επίλυση συγκρούσεων στο Δημοτικό Σχολείο](#) (2017:89-92).

**Περιγραφή επτά Εργαστηρίων:
 Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις
 και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης**

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	3. Ενδιαφέρονται & Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη	Υποθεματική	Συνεργασία/συνεργατικότητα
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Γ & Δ' Δημοτικού Σχολείου		
Τίτλος	«Όλοι μαζί στη σχολική ζωή»		

Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Β1. Δεξιότητες Κοινωνικής Ζωής (Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα) Β3. Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης (Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία, Επίλυση συγκρούσεων)
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	2. Εθελοντισμός-διαμεσολάβηση 3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, διαφορετικότητα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα συνάντησης και επαφής με τους άλλους, αποδοχής της διαφορετικότητάς τους</p>	<p>1^ο Εργαστήριο</p> <p>«Μια ακόμη αφορμή γνωριμίας»</p> 	<p>1. «Δύο αλήθειες και ένα ψέμα» Οι μαθητές/τριες καλούνται να εστιάσουν αρχικά στον εαυτό τους και να καταγράψουν σε μια καρτέλα «δύο αλήθειες και ένα ψέμα» σχετικές με το άτομό τους και με πληροφορίες που επιθυμούν να μοιραστούν με τους άλλους. Η παρουσίαση των καταγραφών τους γίνεται στον «ανοιχτό κύκλο». Το λόγο έχει όποιος κρατά ένα μπαλάκι ή οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο συμφωνείται πως συμβολίζει το συγκεκριμένο προνόμιο. Η αυτοπαρουσίασή τους συνδυάζεται παράλληλα με το ενδιαφέρον τους για το ενδεχόμενο της παραπλάνησης των υπόλοιπων συμμαθητών/τριών τους. Ο εντοπισμός της «αλήθειας» ή «ψέματος» αναμένεται να γίνει από τον/την επόμενο/η που θα συνεχίσει. Εκτός της δικής του συμβολής, θα κληθεί να θυμηθεί και να επαναλάβει μια από τις δηλώσεις του/της συμμαθητή/τριας του, μαντεύοντας αν είναι «αλήθεια» ή «ψέμα». Ακολουθεί συζήτηση γύρω από τις ομοιότητες και διαφορές τους, ποιο στοιχείο ξεχωρίζουν στον εαυτό τους που δεν το έχουν ακούσει από κάποιον άλλο/η συμμαθητή/τρια, τις νέες πληροφορίες για τους συμμαθητές τους, πώς τους φάνηκε που κάποιος άλλος ανέλαβε να σχολιάσει όσα οι ίδιοι είπαν.</p> <p>2. Μια ζωγραφιά για την τάξη μας: Οι μαθητές/τριες συνεργάζονται σε μια κοινή καλλιτεχνική έκφραση με εστίαση στην αποτύπωση μιας κατάστασης στο πλαίσιο της κοινής σχολικής τους ζωής. Κατά την παρουσίαση της εργασίας τους δίνουν σε αυτή και το δικό τους τίτλο.</p>

<p>Οι μαθητές/τριες της τάξης να είναι σε θέση να διακρίνουν τις αρνητικές από τις θετικές πλευρές της σχολικής ζωής και να συμβάλλουν στο κοινό όραμα αντιμετώπισης των προβληματικών καταστάσεων σε επίπεδο τάξης</p> <p>Να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο κανόνων λειτουργίας της τάξης</p> <p>Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με το πλαίσιο λειτουργίας του προγράμματος</p>	<p>2^ο Εργαστήριο</p> <p>«Οι κανόνες στην τάξη μου»</p> 	<p>1. Τι μου αρέσει και τι δε μου αρέσει στην τάξη μου</p> <p>Στις δυάδες που δημιουργούνται (με τη διανομή καρτελών «διάσημων ζευγαριών») δίνονται δύο μικρές καρτέλες σε σχήμα φύλλου (με πράσινο και κίτρινο χρώμα). Οι μαθητές/τριες συνεργάζονται παρακινούμενοι/ες να συζητήσουν για το «τι τους αρέσει και τι όχι» σε σχέση με πράγματα και καταστάσεις που συμβαίνουν στην τάξη τους, σημειώνοντας τις καταγραφές τους στα δύο φύλλα αντίστοιχα.</p> <p>Οι συνεισφορές τους τοποθετούνται στο «δέντρο της τάξης». Σε επίπεδο ολομέλειας σχολιάζονται όσα έχουν κατατεθεί. Η εστίαση σε ό,τι «δεν αρέσει», μπορεί να παρακινήσει τους μαθητές/τριες να αναφέρουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να περιοριστούν οι συγκεκριμένες καταγραφές ή να αποφευχθούν οι δυσάρεστες καταστάσεις στην τάξη.</p> <p>Οι μαθητές/τριες καλούνται να συμφωνήσουν σε κοινά αποδεκτούς κανόνες και να προχωρήσουν στη δημιουργία ενός συμβολαίου που θα έχει ισχύ και στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Προγράμματος.</p> <p>Η διατύπωση των κανόνων μπορεί να ανατεθεί αυτή τη φορά σε ομάδες των τεσσάρων μαθητών/τριών (με την ένωση των δυάδων). Τα μέλη τους καλούνται να συμφωνήσουν στην καταγραφή δηλώσεων που τίθενται σε ψηφοφορία (Ενδεικτική: Αντιγόνη, 2018: 19). Οι κοινές τους αποφάσεις τοποθετούνται σε εμφανές σημείο της τάξης για τη δυνατότητα υπενθύμισης σε τακτά διαστήματα αλλά και αναθεώρησής τους. Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται για τη διαδικασία και το ενδεχόμενο παραβίασης των κανόνων.</p>
---	---	--

<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να εντοπίζουν τα συναισθήματα μέσα από τις εκφράσεις του προσώπου, τις χειρονομίες, τις κινήσεις, τη στάση του σώματος και άλλα στοιχεία μη λεκτικής επικοινωνίας.</p> <p>Να αναγνωρίζουν συναισθήματα ανάλογα με τις καταστάσεις που τις προκαλούν.</p> <p>Να εξοικειωθούν στο να αναγνωρίζουν και να αντιλαμβάνονται πώς νιώθουν οι άλλοι σε μια κατάσταση σύγκρουσης.</p>	<p>3^ο Εργαστήριο</p> <p>«Τα συναισθήματά μας»</p> 	<p>1. «Αναγνώριση συναισθημάτων»</p> <p>Αφορμή μπορεί να αποτελέσει μια σκηνή σύγκρουσης - είτε από το έργο ενός εικαστικού (όπως το Matt Mahurin, με τίτλο «Bullying») είτε όπως αυτή αναπαρίσταται με τη συμβολή των ίδιων των μαθητών/τριών ως «παγωμένη εικόνα», στην ολομέλεια της τάξης. Απαντούν σε έναν καταιγισμό ιδεών («Τι βλέπουν;», «Τι σκέφτονται;» και «Τι τους κάνει να αναρωτιούνται;»). Η σκηνή εξετάζεται ως μελέτη περίπτωσης και οι μικρές ομάδες των μαθητών/τριών υποθέτουν τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών της. Οι εκτιμήσεις τους από τη στάση του σώματος και άλλα παραγωγιστικά στοιχεία συμπληρώνονται με την εξέταση διαφορετικών πορτρέτων παιδιών, στα οποία αποτυπώνονται συγκεκριμένα συναισθήματα. Η αναγνώριση και αντιστοίχιση των συναισθημάτων γίνεται σε επίπεδο δυάδας και με βάση υλικό που διατίθεται στις ομάδες (με επιπλέον κενά πλαίσια και για τις δικές τους εναλλακτικές). Παρακινούνται σε συζήτηση σχετικά με τα συναισθήματα που επιλέχθηκαν και αυτά που απορρίφθηκαν. Καλούνται να συγκρίνουν τις απαντήσεις τους, ελέγχοντας τις αντιστοιχίσεις των συναισθημάτων με τα πρόσωπα που εξέτασαν, αναλογιζόμενοι/ες τις αιτίες των διαφορετικών τους εκτιμήσεων. Τέλος αναστοχάζονται με βάση τις πληροφορίες που έχουν διαχειριστεί στη διάρκεια του εργαστηρίου για τη σπουδαιότητα των συναισθημάτων και τον αντίκτυπό τους στη συμπεριφορά των ατόμων (Ψηφιακό σχολείο, 2011:80) και συμπληρώνουν το Φύλλο από το Παράδειγμα αυτοαξιολόγησης.</p>
---	--	---

<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να αποδώσουν την έννοια της σύγκρουσης.</p>	<p>4^ο Εργαστήριο</p> <p>«Τι είναι σύγκρουση»</p> 	<p>1. «Τοποθετώ την άποψή μου για τις συγκρούσεις»</p> <p>Οι μαθητές/τριες ενημερώνονται ότι θα ακούσουν κάποιες δηλώσεις, για τις οποίες θα χρειαστεί να παρουσιάσουν τη δική τους θέση, επιλέγοντας μια από τις περιοχές της αίθουσας. Αυτή χωρίζεται σε τρεις διαφορετικούς χώρους και με κριτήριο τις φράσεις: α) Συμφωνώ, β) Διαφωνώ, γ) Δεν ξέρω. Στις οδηγίες που τους δίνονται ενημερώνονται ότι έχουν περιορισμένο χρόνο (30 δευτερόλεπτα) για την τοποθέτησή τους στο χώρο και ότι κάθε φορά θα κληθούν να επιχειρηματολογήσουν για αυτήν. Ωστόσο έχουν τη δυνατότητα μετακίνησής τους σε άλλη περιοχή, σε περίπτωση που επηρεαστούν από τις απόψεις των υπολοίπων συμμαθητών/τριών και αλλάξουν γνώμη. Για την υλοποίηση του εργαστηρίου επιλέγεται η υιοθέτηση προτάσεων συγκεκριμένου υλικού και αντίστοιχων ερωτήσεων αναστοχασμού (Υ.Π.Π.Κύπρου, 2017: 57).</p> <p>2. «Ορισμός της σύγκρουσης»</p> <p>Στο τέλος του εργαστηρίου δίνονται αυτοκόλλητα χαρτάκια στους/στις μαθητές/τριες της τάξης για να καταγράψουν δύο σκέψεις ή φράσεις που τους έρχονται στο μυαλό ακούγοντας τη λέξη «σύγκρουση». Οι ιδέες τους μπορούν να μεταφερθούν στο περιβάλλον ενός συννεφόλεξου (ενδεικτικές διαδικτυακές εφαρμογές worditout ή taxedo). Αυτό μπορεί να εκτυπωθεί και να παραμείνει στη διάθεση της τάξης, ώστε να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ των ορισμών που θα δώσουν οι μαθητές/τριες για την ίδια έννοια στο τέλος του Προγράμματος. Επιπλέον συμπληρώνουν το Φύλλο περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης.</p>
--	---	---

<p>Οι μαθητές/τριες να εξασκηθούν για τους τρόπους αποτελεσματικής αντιμετώπισης της σύγκρουσης.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι η αποφυγή έκφρασης αρνητικών συναισθημάτων σε μια σύγκρουση συνδέεται με την ανατροπή των συνθηκών εκδήλωσής της.</p>	<p>5^ο Εργαστήριο</p> <p>«Τα συναισθήματα μιας σύγκρουσης»</p> 	<p>1. «Αλλάζω τα συναισθήματα»</p> <p>Ένα «ομαδικό γλυπτό» αναπαριστάται από τις δύο ομάδες της τάξης και με θέμα που είναι γνωστό μόνο στα μέλη τους (ενδεικτικά: Ψηφιακό Σχολείο, 2011:85). Δίνεται χρόνος διαπραγμάτευσης και ανάθεσης ρόλων. Κάθε ομάδα ορίζει τους καλλιτέχνες, «γλύπτες» που θα έχουν την τελική ευθύνη της δημιουργίας και απόδοσης σε κάθε πρωταγωνιστή (θύτη, θύμα και παρατηρητές) μιας χαρακτηριστικής έκφρασης που θα αποτυπώνει το συναίσθημά του. Στην παρουσίαση των σκηνών από κάθε ομάδα συμφωνείται η δυνατότητα ενεργοποίησης των πρωταγωνιστών της, από τα μέλη της άλλης ομάδας, με ένα άγγιγμα στην πλάτη. Αποκτώντας τη φωνή ενός ήρωα ο/η μαθητής/τρια μιλάει (σε πρώτο πρόσωπο), ως πρωταγωνιστής της σκηνής.</p> <p>Οι θεατές παρακινούνται να εντοπίσουν τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών και εκείνους/ες που βρίσκονται στη δυσχερέστερη θέση. Καθοδηγούνται να την αλλάξουν έχοντας τη δυνατότητα τεσσάρων «ευχών» για τη μετακίνηση των πρωταγωνιστών/τριών, την αλλαγή της στάσης και έκφρασής τους, στην προοπτική ειρηνικής επίλυσης μιας σύγκρουσης. Οι σκηνές αποτυπώνονται σε φωτογραφίες για ένταξή τους στο portfolio των μαθητών/τριών (πριν και μετά τη χρήση των «ευχών»).</p> <p>Οι μαθητές/τριες καθοδηγούνται να αφήσουν το «ρόλο» που αντιπροσώπευαν κατά τη δραστηριότητα μέσα από μια άσκηση χαλάρωσης (Πυξίδα, 2006:4). Ο αναστοχασμός τους προκαλείται με ερωτήσεις και την κατάθεση σκέψεών τους σε αυτοκόλλητα χαρτάκια.</p>
--	--	---

Οι μαθητές/τριες να εντοπίσουν τα στοιχεία που διευκολύνουν ή δυσκολεύουν την επικοινωνία, κατανοώντας παράλληλα τα συστατικά στοιχεία της ενεργητικής ακρόασης.

Να αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα της προσεκτικής ακρόασης στην επικοινωνία και να προβληματιστούν για τις παραμέτρους που καθιστούν μια επικοινωνία αποτελεσματική.

6^ο Εργαστήριο

«Πώς επικοινωνώ...»

1. «Ακούω και ζωγραφίζω»

Οι δυάδες των μαθητών/τριών καθοδηγούνται να καθίσουν με γυρισμένες τις καρέκλες τους ώστε να σταθούν πλάτη με πλάτη. Στο ένα μέλος της ανατίθεται ο ρόλος του ομιλητή και η υποχρέωση να περιγράψει πώς θα σχεδίαζε ένα συγκεκριμένο θέμα (π.χ. μια φθινοπωρινή εικόνα), κοινό για όλες τις ομάδες. Το άλλο μέλος του ζευγαριού αναλαμβάνει το ρόλο του ζωγράφου. Δεν μπορεί να μιλήσει, να θέσει ερωτήσεις ούτε να δείξει το σχέδιό του όσο ακόμη ο ομιλητής του περιγράφει. Έχοντας στη διάθεσή του χαρτί και μαρκαδόρους καθοδηγείται να εκτελέσει προσεκτικά τις οδηγίες του ομιλητή. Ο τελευταίος θα αναζητήσει τη ζωγραφιά που δημιουργήθηκε με τις υποδείξεις του στον πίνακα της τάξης, όπου θα αναρτηθούν όλα τα έργα των ομάδων. Από εκεί θα επιχειρηθεί η αντιστοίχιση των δημιουργιών με τα ζευγάρια των καλλιτεχνών. Σχολιάζεται τι ήταν αυτό που βοήθησε ή εμπόδισε τον εντοπισμό τους. Οι μαθητές/τριες καταθέτουν την εμπειρία τους για τα εμπόδια και τη βοήθεια στην επικοινωνία κατά την ολοκλήρωση της ζωγραφιάς με σημειώματα που τοποθετούν σε δύο [ομοιώματα βάζων](#), ώστε να σχολιαστούν στη συζήτηση που θα ακολουθήσει σε επίπεδο ολομέλειας.

Στη διάρκεια της οι μαθητές/τριες αναφέρονται σε συμπεριφορές που εμποδίζουν την επικοινωνία, στα συναισθήματά τους όταν καταλαβαίνουν ότι «οι άλλοι» δεν τους ακούν, καταθέτοντας επίσης τη γνώμη τους για τα χαρακτηριστικά του «καλού» ακροατή, συμπληρώνουν εκ νέου το Φύλλο από το [Παράδειγμα αυτοαξιολόγησης](#).

<p>Να συνειδητοποιήσουν ότι η διαφορετική οπτική και ερμηνεία μιας κατάστασης δε συνδέεται με το σωστό ή το λάθος της εκτίμησής της αλλά τη διαφορετικότητα των υποκειμένων της.</p> <p>Να αναγνωρίσουν ότι η «τοποθέτηση στη θέση του άλλου» μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση και της δικής του οπτικής.</p>	<p>7^ο Εργαστήριο</p> <p>«Όλοι έχουν δίκαιο»</p> 	<p>1. «Είναι όπως το βλέπουμε... »</p> <p>Οι τέσσερις ομάδες της τάξης εντοπίζουν στα κομμάτια παζλ μιας εικόνας τα σκίτσα κάποιων ζώων. Στην ολομέλεια της τάξης με τη σύνθεση των μερών της οι μαθητές/τριες ανακαλύπτουν επιπλέον και άλλες ζωικές μορφές στην ίδια εικόνα (υπάρχουν 16 συνολικά) αλλά και τη δυναμική της συνεργασίας μεταξύ των ομάδων. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες της τάξης επεξεργάζονται το μύθο «Δύο κασίκες σ' ένα γεφύρι» σε επίπεδο ολομέλειας. Απαντούν σε ερωτήσεις που κινούνται γύρω από τη διερεύνηση της απόδοσης δίκαιου στις πρωταγωνίστριες της ιστορίας αλλά και στην εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων στις περιπτώσεις που δεν μπορεί να υπάρξει ομόφωνη άποψη. Παρακινούνται να δώσουν παραδείγματα από τη σχολική τους ζωή τόσο για τη σύνθεση των απόψεων όσο και για περιπτώσεις διαπραγμάτευσης στην εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων. Το Πρόγραμμα ολοκληρώνονται με προτάσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων της μαθησιακή τους εμπειρίας. Οι μαθητές/τριες θα παρακινηθούν να συμπεριλάβουν σε ένα «Χρυσό Οδηγό» κάποιες από τις σκέψεις τους για την ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων, να παρουσιάσουν κάποια από τα παιχνίδια ρόλων στα οποία συμμετείχαν σε εκδήλωση του σχολείου ή να επικοινωνήσουν την εμπειρία τους μέσω τηλεδιάσκεψης με συνομήλικούς τους από άλλα σχολεία, να αναρτήσουν υλικό από τις σημειώσεις τους στα βάζα της επικοινωνίας αλλά και συννεφόλεξων στην ιστοσελίδα του σχολείου.</p>
--	--	--

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/ (Επιπλέον πληροφορίες στη Βιβλιογραφία)

Πυξίδα, (2021). [Το σπίτι των παιδιών](#), (Εκπονητής/νήτρια: Κυριακίδου, Μ., Φυλακτού,Κ.).

Αντιγόνη, (2021). [Σχολική Διαμεσολάβηση](#), Ένας Οδηγός για την επίλυση συγκρούσεων στο σχολείο από ομηλίκους.

Εκπαιδευτικό [Υλικό](#) της Έπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες, [Οδηγός Δραστηριοτήτων για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση](#) (2018:149-163).

Ψηφιακό Σχολείο (2011). Οδηγός του εκπαιδευτικού στο γνωστικό αντικείμενο της Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής, [Συμπληρωματικά Προγράμματα Σπουδών](#).

[Υ.Π.Π.Κύπρου](#), (2017). Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες καλλιέργειας των δεξιοτήτων των παιδιών για αποτροπή ή/και διαχείριση συγκρούσεων.

Καλλίπολις (2021). *Εγώ & Εσύ, Δυναμώνουμε Μαζί*.

Έργο του Matt Mahurin, με τίτλο «Bullying».

Εικόνα ελέφαντα, από [διαδικτυακό περιοδικό](#), στο σκίτσο του οποίου ενσωματώνονται 15 διαφορετικά είδη ζώων: “Το κουίζ που θα σας τρελάνει!” (2020, Μάρτιος 13). Ανακτήθηκε από [Athensmagazine](#). Τελευταία πρόσβαση, 27-5-2021.

[Ήχοι πουλιών](#) για ασκήσεις χαλάρωσης.

Εφαρμογές [worditout](#) ή [taxedo](#) για τη δημιουργία συννεφόλεξου.

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Προτείνεται η συνεργασία με εκπροσώπους Κέντρων, όπως η *Πυξίδα* ή η *Καλλιόλις*, η *Αντιγόνη* και το *Δίκτυο Άλφα* για περαιτέρω μύηση σε τεχνικές εμφύχωσης.

Ο/Η εκπαιδευτικός της τάξης εφαρμογής μπορεί να συνδυάσει τα περιεχόμενα του προγράμματος σπουδών του μαθήματος της Μελέτης Περιβάλλοντος και τη διάχυση των στόχων του Προγράμματος σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων αναμένεται να συμβάλλει στον εμπλουτισμό του για αυτό και προτείνεται σε όλες τις φάσεις υλοποίησής του.

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Για την αξιολόγηση του προγράμματος προτείνεται η χρήση portfolio τόσο για τους μαθητές/τριες όσο και για την τάξη. Προτάσεις για την αξιοποίηση διαφορών τεχνικών στη συμπλήρωσή του δίνονται στη συνέχεια.

Επιπρόσθετα προτείνεται η εφαρμογή ενός κοινωνιομετρικού τεστ για την εξαγωγή συγκρίσιμων συμπερασμάτων από τις μετρήσεις ενός κοινωνιογράμματος στην αρχή και στη λήξη του Προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή μια ολοκληρωμένη εικόνα της δυναμικής της συγκεκριμένης τάξης (ποια είναι τα παιδιά που έχουν τις περισσότερες επιλογές, ποια τις λιγότερες, ποια παιδιά είναι απομονωμένα, ποια είναι δημοφιλή...) και η διαπίστωση των όποιων αλλαγών έχουν σημειωθεί στις κοινωνικές τους σχέσεις στην εξέλιξη του από το Πρόγραμμα.

Επιπλέον, ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην επίλυση των τυχόν διενέξεων ή ενδεχόμενων προβλημάτων συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων και της ολομέλειας της τάξης, ώστε τα πρώτα βήματα στη δόμηση γνώσεων, συμπεριφορών/στάσεων αλλά και στην υιοθέτηση αξιών να συνδέονται με θετικά συναισθήματα και ευχάριστες εμπειρίες.

Οι εκδηλώσεις διάχυσης θα μπορούσαν να αφορούν την παρουσίαση της δράσης και εμπειρίας των μαθητών/τριών σε παιδιά του ίδιου σχολείου αλλά και στους γονείς τους. Ακόμη με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων μιας τηλεδιάσκεψης, οι μαθητές/τριες της τάξης εφαρμογής θα μπορούσαν να συναντηθούν με συνομηλικούς τους από άλλα σχολεία προκειμένου να μεταφέρουν τα μηνύματα και την εμπειρία τους από τη συμμετοχή τους στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Σημειώσεις:

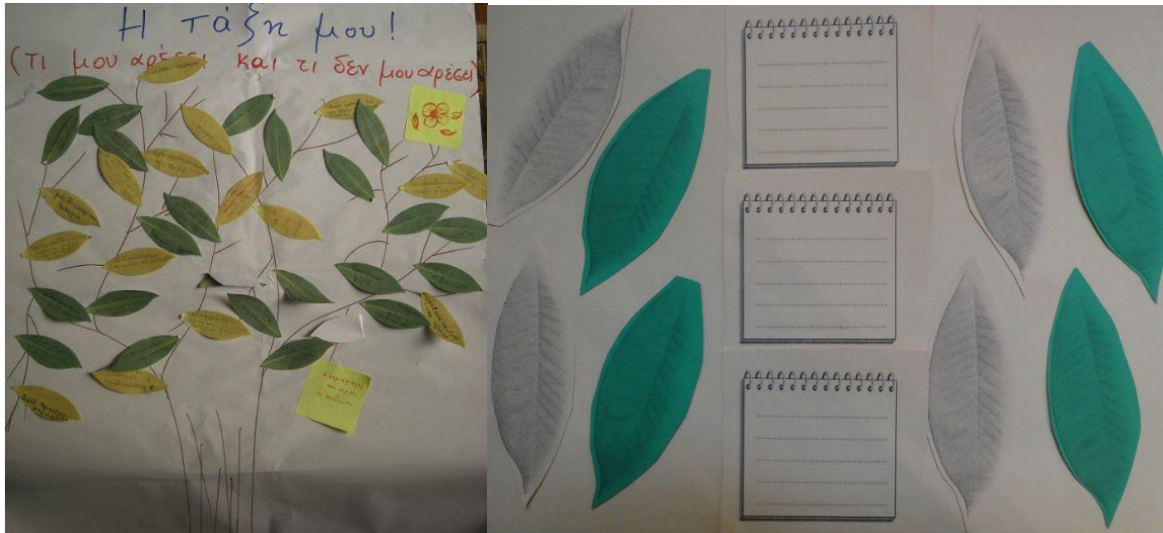
Η επέκταση του προγράμματος θα μπορούσε να περιλαμβάνει επιπλέον δραστηριότητες ενσυναίσθησης και εξάσκησης στην ενεργητική ακρόαση.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων (3-5 φύλλα)

1^ο Εργαστήριο «Δύο αλήθειες και ένα ψέμα»

2^ο Εργαστήριο «Τι μου αρέσει και τι δε μου αρέσει στην τάξη μου»

Ενδεικτικό υλικό για την πραγματοποίηση του 1^{ου} και 2^{ου} Εργαστηρίου

3^ο Εργαστήριο: «Τα συναισθήματά μας»

«Αναγνώριση συναισθημάτων»

Εκπαιδευτικό [υλικό](#) της Υπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες και συγκεκριμένα από τον [Οδηγό Δραστηριότητων για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση](#) (2018:149-163).

Από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης συμπληρώνεται η [κλείδα παρατήρησης](#), η επεξεργασία της οποίας μπορεί να πραγματοποιηθεί εκ νέου και σε επόμενες δραστηριότητες.

6^ο Εργαστήριο

«Ακούω και ζωγραφίζω»

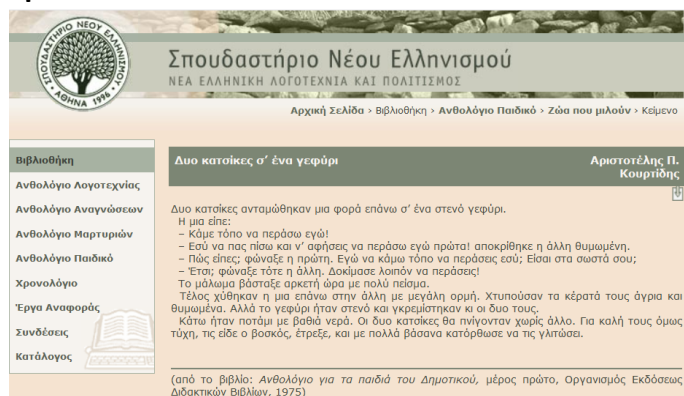

Εικόνες από τον [Οδηγό Ανάπτυξης Διαθεματικών Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης](#) των Φέρμελη, Γ, Ρουσομουστακάκη-Θεοδωράκη, Μ., Χατζηκώστα, Κ., Γκαϊτίλιχ, Μ., Εκδ. ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΒΑΝΗ, σε εικονογράφηση της Δ.Χριστοφορίδου, 2008:155.

Από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης συμπληρώνεται ο πίνακας για το [Portfolio μαθητή/τριας](#)

7^ο Εργαστήριο

«Είναι όπως το βλέπουμε... »

Μύθος «[Δύο κατοίκες σ' ένα γεφύρι](#)», από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού και με την παραπομπή του στο Σχολικό Εγχειρίδιο, όπου συναντάται δημοσιευμένος.

Από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης συμπληρώνεται ο πίνακας για το [Portfolio μαθητή/τριας](#)

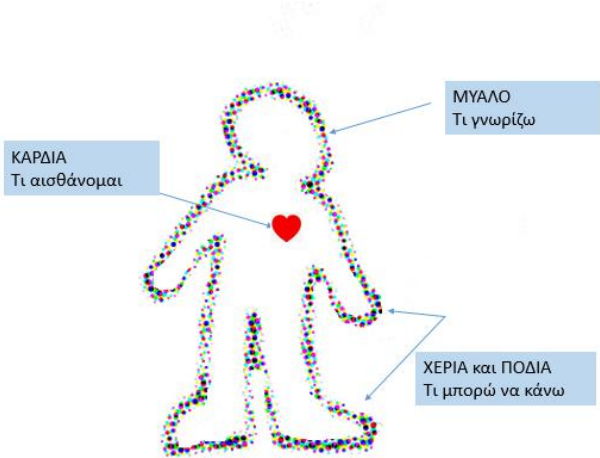
Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Στο πλαίσιο του Προγράμματος οι αξίες που υιοθετήθηκαν, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι συμπεριφορές/στάσεις των μαθητών/τριών, ανιχνεύονται μέσα από διαφορετικές οπτικές, στη λογική συμπλήρωσης δεικτών περιγραφικής αξιολόγησης από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην εφαρμογή του. Για το σκοπό αυτό αξιοποιείται μια ποικιλία τεχνικών με τη συμπλήρωση portfolio, τόσο της τάξης όσο και των μαθητών/τριών. Σε αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται η καταγραφή σε ημερολόγια σχολίων των μαθητών/τριών κατά την διεξαγωγή των δραστηριοτήτων ή κατά την ολοκλήρωση ενός εργαστηρίου, σειρά φωτογραφιών που δείχνουν τη συμμετοχή του παιδιού κατά την εξέλιξη του προγράμματος, ηχητικές καταγραφές διαλόγων μεταξύ των μαθητών/τριών, εργασίες τους με σημειώσεις του/της εκπαιδευτικού, κλίμακες διαβαθμισμένης παρατήρησης, βιντεοσκοπήσεις, συμπλήρωση εννοιολογικών χαρτών, που πραγματοποιούνται

ακόμη και στο πλαίσιο άλλου γνωστικού αντικειμένου, συναφές με το περιεχόμενό του προγράμματος.

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης (έως 2 σελίδες)

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	
	Portfolio	
Μαθητή/τριας		
Γράφω το όνομά μου		
Όνομα		
Επώνυμο		
Συμπληρώνω στην εικόνα μου ό,τι καινούριο έμαθα		
		
Γράφω μια λέξη ή φράση για τις συγκρούσεις		
Τάξη/ Τμήμα		
Ημερομηνία		

Παράδειγμα αυτοαξιολόγησης κατά την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας

	Κρίνω τη συμμετοχή μου στην ομάδα εργασίας. Μπορώ να διαλέξω από ένα μέχρι πέντε αστεράκια
Δείχνω πόσο μου άρεσε η δραστηριότητα	
Συνεργάστηκα καλά με τους συμμαθητές μου μέσα στην ομάδα	
Αισθάνομαι ότι ήρθα πιο κοντά με τους συμμαθητές μου με αυτή τη δραστηριότητα	
Νιώθω ότι έμαθα και συμμετείχα σε πολλές δραστηριότητες	

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Η συλλογή των σχετικών πληροφοριών μπορεί να γίνει σε συγκεκριμένες κάθε φορά ομάδες εστίασης και με φόρμες αξιολόγησης, συμπληρωμένες από τον εκπαιδευτικό αλλά και τους ίδιους/ιες μαθητές/τριες (αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση). Ειδικότερα προτείνεται η αξιοποίηση των Περιγραφικών Δεικτών του Πλαισίου Δημοκρατικών Ικανοτήτων², γνωστών και με το σχήμα «πεταλούδα» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2020: 37-60)³, δείγματα των οποίων προσαρμοσμένα στο πρόγραμμα δίνονται στη συνέχεια ως ενδεικτικές προτάσεις.

² Council of Europe (2018). Reference Framework of Competences for Democratic Culture. [Guidance for Implementation](#) Vol.I, II, III. Strasbourg: Council of Europe. Περιγραφικοί δείκτες αξιολόγησης. Πλαίσιο Αναφοράς Δημοκρατικών Δεξιοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης.

³ Συμβούλιο της Ευρώπης (2020). Πλαίσιο αναφοράς ικανοτήτων για δημοκρατικό πολιτισμό, Περιεχόμενο, Έννοιες και Μοντέλο. Τόμος Ι. Επιμέλεια έκδοσης: Ηρώ Μακρή. Μετάφραση: Μαρία Παϊζη. Μετάφραση και η έκδοση στα ελληνικά Πρωτοβουλία της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας New Wrinkle και της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης Action Aid Hellas, σ.σ.37-60.

Portfolio μαθητή/τριας

	Όνομα παιδιού: Ηλικία: Χρονική διάρκεια παρατήρησης:		
Επικοινωνία με τα άλλα παιδιά	Μπορεί να ξεκινήσει μια συζήτηση με άλλα παιδιά	Έχει δυσκολίες να ξεκινήσει μια συζήτηση με άλλα παιδιά	Δυσκολεύεται να ξεκινήσει μια συζήτηση με άλλα παιδιά ✓
Συμμετοχή σε ομαδικές εργασίες	Αναλαμβάνει την ευθύνη για συμμετοχή σε ομαδικές εργασίες	Συμμετέχει αρκετές φορές σε ομαδικές εργασίες ✓	Συμμετέχει αρκετές φορές σε ομαδικές εργασίες
Αντιμετώπιση των συγκρούσεων	Σχεδόν ποτέ δε διαπληκτίζεται με κάποιους άλλους, σχεδόν πάντα προτείνει λύσεις	Διαπληκτίζεται μερικές φορές με τους άλλους, αλλά προσπαθεί να επιλύσει τη σύγκρουση ✓	Διαπληκτίζεται συνεχώς με τους άλλους και επιζητά την επίλυση της σύγκρουσης

Κλειδα παρατήρησης (συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευτικό για την αξιολόγηση επιμέρους κοινωνικών δεξιοτήτων)

Σεβασμός	Βασική/ Αρχόμενη	Ενδιάμεση/ Αναπτυσσόμενη	Ανεπτυγμένη/ Εξαιρετική
Αφήνει στους άλλους περιθώρια να εκφράζονται	✓		
Δηλώνει ότι σέβεται τους άλλους ως ισότιμα ανθρώπινα όντα			
Συμπεριφέρεται με σεβασμό σε όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από το πολιτιστικό τους υπόβαθρο		✓	
Δηλώνει ότι σέβεται τους ανθρώπους με διαφορετική από τη δική του κοινωνικοοικονομική κατάσταση			✓
Δηλώνει ότι σέβεται τους ανθρώπους ανεξάρτητα από τη γλώσσα την οποία μιλούν			✓

Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)

Βιβλιογραφία

Compasito (2012). Μικρή Πυξίδα. Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για παιδιά. Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ανακτήθηκε 10 Μαΐου, 2021, από Υλικό του Προγράμματος [Νοιάζομαι και Δρω](#).

Council of Europe (2018). Reference Framework of Competences for Democratic Culture. [Guidance for Implementation](#) Vol.I, II, III. Strasbourg: Council of Europe. Περιγραφικοί δείκτες αξιολόγησης. Πλαίσιο Αναφοράς Δημοκρατικών Δεξιοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ανακτήθηκε 10 Μαΐου, 2021.

Αντιγόνη, (2021). *Σχολική Διαμεσολάβηση, Ένας Οδηγός για την επίλυση συγκρούσεων στο σχολείο από ομηλίκους*, Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για τον Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη Μη Βία, Πλατφόρμα 21+: Εργαστήρια Δεξιοτήτων: Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη. Δημοτικό. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου, 2021, από <http://iep.edu.gr/elpsifiako-apothetirio/skill-labs>.

Καλλίπολις (2021). *Εγώ & Εσύ, Δυναμώνουμε Μαζί*, Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Π.Ε. Αχαΐας σε συνεργασία με τον Ο.ΚΑ.ΝΑ,(Εκπαιδευτής/νήτρια: Κουρλέση,Ε., Κυρίτση, Β.) Πλατφόρμα 21+: Εργαστήρια Δεξιοτήτων: Ζω καλύτερα- Ευ ζην. Δημοτικό. Ανακτήθηκε 26 Μαΐου, 2021, από <http://iep.edu.gr/elpsifiako-apothetirio/skill-labs>.

Πυξίδα, (2021). *Το σπίτι των παιδιών*, (Εκπαιδευτής/νήτρια: Κυριακίδου, Μ., Φυλακτού,Κ.), Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ, Πλατφόρμα 21+: Εργαστήρια Δεξιοτήτων: Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη. Δημοτικό. Ανακτήθηκε 10 Μαΐου, 2021, από <http://iep.edu.gr/elpsifiako-apothetirio/skill-labs>.

Συμβούλιο της Ευρώπης (2020). *Πλαίσιο αναφοράς ικανοτήτων για δημοκρατικό πολιτισμό, Περιεχόμενο, Έννοιες και Μοντέλο*. Τόμος Ι. Επιμέλεια έκδοσης: Η.Μακρή. Μετάφραση: Μ. Παΐζη. Μετάφραση και η έκδοση στα ελληνικά Πρωτοβουλία της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας New Wrinkle και της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης Action Aid Hellas.

Ψηφιακό Σχολείο (2011). Οδηγός του εκπαιδευτικού στο γνωστικό αντικείμενο της Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής, Ανακτήθηκε 15 Μαΐου, 2021, από [Συμπληρωματικά Προγράμματα Σπουδών](#).

Υπουργείο Παιδείας & Πολιτισμού Κύπρος, [Υ.Π.Π.Κύπρου](#), (2017). Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες καλλιέργειας των δεξιοτήτων των παιδιών για αποτροπή ή/και διαχείριση συγκρούσεων, Ανακτήθηκε 15 Μαΐου, 2021, από [Παρατηρητήριο για τη βία στο σχολείο](#).

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης για το πρόγραμμα

1. Στο πρόγραμμα προτείνεται συγκεκριμένο υλικό για την επιλογή δραστηριοτήτων ενεργοποίησης και χαλάρωσης

Σωστό **Λάθος**

2. Στη δραστηριότητα «Δύο αλήθειες και ένα ψέμα» ο εντοπισμός τους γίνεται από το επόμενο άτομο που συνεχίζει στον κύκλο

Σωστό **Λάθος**

3. Για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας στο δεύτερο (2^ο) εργαστήριο, προτείνεται η υιοθέτηση της πρότασης από αντίστοιχο υλικό Διαμεσολάβησης (Αντιγόνη, 2021).

Σωστό **Λάθος**

4. Ως αφόρμηση για τη δραστηριότητα «Αναγνώριση συναισθημάτων» του τρίτου (3^{ου}) εργαστηρίου προτείνεται μια φθινοπωρινή σκηνή.

Σωστό **Λάθος**

5. Η δραστηριότητα με τίτλο «Αλλάζω τα συναισθήματα» στο πέμπτο (5^ο) εργαστήριο υιοθετεί ως τεχνική του εκπαιδευτικού δράματος:

Το Ομαδικό γλυπτό

Την Παγωμένη εικόνα

Την Ανίχνευση σκέψεων

6. Η δραστηριότητα «Ακούω και ζωγραφίζω» στο έκτο (6^ο) εργαστήριο έχει ως προσδοκώμενο μαθησιακό αποτέλεσμα:

Οι μαθητές/τριες να εξασκηθούν στους τρόπους αποτελεσματικής αντιμετώπισης της σύγκρουσης.

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να αποδώσουν την έννοια της σύγκρουσης.

Οι μαθητές/τριες να εντοπίσουν τα στοιχεία που διευκολύνουν ή δυσκολεύουν την επικοινωνία.

7. Η αξιοποίηση του Φύλλου Εργασίας από το «Παράδειγμα αυτοαξιολόγησης κατά την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας» προτείνεται να πραγματοποιηθεί:

Στο 3^ο Εργαστήριο

Στο 6^ο Εργαστήριο

Και στα δύο Εργαστήρια

8. Οι εικόνες για την αναγνώριση των συναισθημάτων προέρχονται από το υλικό:

Του Κέντρου «Πυξίδα»

Του Κέντρου «Αντιγόνη»

Την Ύπατη Αρμοστέία για τους Πρόσφυγες

9. Για τη συνολική αποτίμηση του Προγράμματος προτείνεται η εφαρμογή ενός κοινωνιομετρικού τεστ

Σωστό **Λάθος**

10. Η κλείδα παρατήρησης για την αξιολόγηση επιμέρους κοινωνικών δεξιοτήτων (σεβασμός) συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό

Σωστό **Λάθος**